

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN ONDERZOEK NAAR DE KWALITEITSVERBETERING

De Broekheurne

Plaats : Enschede
BRIN nummer : 17EL|C1
Onderzoeksnummer : 248835
Datum onderzoek : 19 november 2013
Datum vaststelling : 14 januari 2014

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	TOEZICHTARRANGEMENT	14

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 19 november 2013 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op basisschool De Broekheurne te Enschede. Daarbij is gekeken naar de kwaliteit van het onderwijs en naar naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 26 november 2012 stelde de inspectie op basisschool De Broekheurne tekortkomingen vast in de opbrengsten en het onderwijsleerproces. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 6 maart 2013. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht geïntensiveerd. Om na te gaan of de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, heeft de inspectie nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan,
- een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan,
- een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland,
- onderzoek en analyse van jaardocumenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn,
- analyse van documenten die betrekking hebben op (zelf)evaluatie van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd, te weten:
 - de resultaten van de LOVS-eindtoetsen 2013
 - de resultaten van vragenlijsten personeel, management, ouders en leerlingen (april 2013)
- schoolbezoek, waarbij in de groepen 1-2, 3, 4-5, 5-6 en 7-8 de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen-wiskunde,
- gesprekken die zijn gevoerd met de directie en de intern begeleider over de kwaliteit van de indicatoren,

- een eindgesprek dat is gevoerd met de directie en een vertegenwoordiging van het bestuur, na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens dit onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: opbrengsten, leerinhouden, onderwijstijd, didactisch handelen, afstemming, begeleiding, zorg en kwaliteitszorg.

Daarbij heeft de inspectie de als voldoende beoordeelde indicatoren van het onderzoek van november 2012 alleen geverifieerd. Het gaat hier om indicatoren uit de aspecten leerinhouden, onderwijstijd en didactisch handelen (aspect 2, 3 en 5). De destijds als onvoldoende beoordeelde indicatoren uit de overige aspecten zijn opnieuw onderzocht en beoordeeld.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Daarnaast heeft de inspectie enkele controles uitgevoerd op bepaalde standaard gecontroleerde wettelijke voorschriften.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.4	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.			•		

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	
2.5	De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.		•		

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		•		
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.		•		
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.				•
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.		•		

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

In het afgelopen jaar heeft de school alle zeilen bijgezet om het aangepast toezichtsarrangement, dat de inspectie in november 2012 af heeft gegeven, om te zetten in een basisarrangement. Dat is gelukt.

Tijdens dit onderzoek is gezien dat de meeste indicatoren die destijds als onvoldoende werden beoordeeld, weer in voldoende mate bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs op basisschool De Broekheurne. In ieder geval geldt dat voor de eindopbrengsten die, na herberekening, ruim boven de ondergrens liggen die de inspectie hanteert. Bovendien is nu ook een aantal indicatoren in

de zorg als voldoende beoordeeld, met name de (norm)indicator die gaat over de planmatigheid. Datzelfde geldt voor drie indicatoren in de kwaliteitszorg.

Daarnaast is een aantal indicatoren nog als een verbeterpunt aangemerkt. In ieder geval geldt dat voor die indicatoren die met het analyseren van gegevens (van leerresultaten of leerlingkenmerken) te maken hebben. Een versterking van analyses kan de school helpen om tot betere conclusies te komen ten aanzien van onderwijskundige en didactische keuzes.

De inspectie trof een school aan waar het team vanuit een kritische zelfreflectie met enthousiasme en inzet werkt aan verdere ontwikkelingen van het onderwijs. Van dat laatste staat voor de school vast dat dat nodig is en dat de school dat zelf ook belangrijk vindt. Hieronder volgt een toelichting op de oordelen.

Toelichting

Opbrengsten (aspect 1)

In dit aspect dragen alle indicatoren in voldoende mate bij aan de onderwijskwaliteit van de school.

De Broekheurne heeft het schooljaar 2012-2013 afgesloten met een leerresultaat van groep 8 dat op groepsniveau van voldoende kwaliteit is. Daarmee is nu weer een positief resultaat bereikt (indicator 1.1).

Ook de meest recente tussentijdse gemiddelde groepsresultaten van technisch lezen in de groepen 3 en 4, rekenen-wiskunde in groep 6 en begrijpend lezen in groep 6 zijn van voldoende kwaliteit. Alleen het resultaat van rekenen-wiskunde in groep 4 ligt onder de ondergrens die de inspectie hanteert maar aangezien de meerderheid van de resultaten daarboven ligt, is indicator 1.2 als voldoende beoordeeld.

Voor leerlingen die vanwege hun specifieke onderwijsbehoeften het eindniveau van maximaal groep 7 behalen voor taal, lezen of rekenen-wiskunde, is een ontwikkelingsperspectief vastgelegd. Daarmee kan de school zich in voldoende mate verantwoorden over het bereikte leerresultaat van deze kinderen (indicator 1.4).

De ontwikkeling van de sociale competenties laat in de uitstroomgroepen van de school een resultaat zien, dat in overeenstemming is met wat kan worden verwacht (indicator 1.5).

Afstemming (aspect 6)

De oordelen zoals die in het vorig onderzoek zijn gegeven, zijn in dit onderzoek ongewijzigd gebleven. Dat wil zeggen dat van de vier indicatoren in dit aspect er drie zijn die in voldoende mate bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs.

De leraren maken groepsplannen waarin zij de differentiatie van hun onderwijs voor taal, rekenen-wiskunde en lezen vastleggen. Tijdens de lessen die de inspecteurs hebben bijgewoond, is gezien dat de leraren differentiëren in de onderwijstijd, de leerinhouden en de verwerking daarvan. Een verlengde instructie wordt in alle klassen georganiseerd, de leerinhouden en de onderwijstijd zijn niet voor iedere leerling hetzelfde.

Het team is aan het leren is om de afstemming van de instructie in de groepen te versterken. Daarbij gaat het om de uitvoering van de verschillende instructies die passen bij de verschillende leer- en instructiebehoeften van de leerlingen. Tegelijkertijd is gezien dat daar nog een kwaliteitsslag in nodig is. Ook de planmatigheid van de afstemming in de instructie is nog een ontwikkelpunt. Dat betekent bijvoorbeeld dat nog niet helder is welke argumenten voor de leraren gelden bij een instructievorm. Deze vaardigheid hangt dan ook nauw samen met de inhouden van indicator 7.2, waar de analyse van de groepsresultaten aan de orde is.

Begeleiding en zorg (aspect 7 en 8)

Van de zes indicatoren in deze aspecten zijn er in dit onderzoek vier als voldoende beoordeeld. Twee indicatoren zijn door de school in het afgelopen jaar verbeterd (8.3 en 8.4).

Van planmatigheid in de zorg is in voldoende mate sprake. Er is een cyclus van handelen zichtbaar die voldoet aan de criteria. Het team werkt met een volledig volginstrumentarium en de signalering van instromende leerlingen vindt in voldoende mate vroegtijdig plaats. Dat geldt met name voor de onderbouwgroep, waar op overtuigende wijze is gezien hoe er wordt samengewerkt met de inbandige voorschoolse instelling.

In het jaarrooster is gepland op welke momenten de gesprekken zijn om de zorg vast te stellen of om die te evalueren. Wanneer een leerling extra zorg nodig heeft, legt de leraar dit vast. Evaluaties van de effecten van de zorg vinden aantoonbaar plaats, waarbij de conclusies meewegen in het vervolg van het onderwijs aan de zorgleerling.

Verbeterpunten gelden, net als in het vorig onderzoek, voor het analyseren van de gegevens van het leren, zowel op groepsniveau als op individueel leerlingniveau.

De leraren werken met een datamuur, waarin de scores van de toetsen het uitgangspunt zijn om vast te stellen wat het leerdoel (namelijk de toetsscore) moet zijn. Daarmee is een prima beeld zichtbaar van de leerresultaten in de school, dat zich leent voor een nadere analyse van het onderwijs. De kwalitatieve gegevens zijn bij deze analyses echter niet in beeld. Daarbij gaat het met name om gegevens uit de observaties van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen en de onderwijsbehoeften; de pedagogische en didactische componenten van een analyse. Ook deze moeten meewegen als onderbouwing voor de (soort van) instructie die de leraar dient te geven (indicator 7.2). Hier geldt overigens een samenhang met het oordeel over indicator 6.2.

Voor het handelen in de zorg geldt eveneens dat analyses van de gegevens breder moeten zijn dan alleen de toetsgegevens. Ook hier geeft de kwalitatieve analyse meer mogelijkheden om te komen tot een adequate handelingsplanning met passende instructie en passend onderwijsaanbod voor de individuele zorgleerling (indicator 8.2).

Kwaliteitszorg (aspect 9)

Vier van de zes indicatoren dragen in dit aspect in voldoende mate bij aan de kwaliteit van het onderwijs, twee indicatoren vragen verbetering. Daarmee is het beeld van de kwaliteitszorg niet alleen in kwantitatieve zin beter dan tijdens het vorige onderzoek, ook in kwalitatieve zin is er een prima verbetering gemaakt door het team. De school geeft aan dat de bestuurlijke ondersteuning en de versterking van het lerarenteam hierin van groot belang zijn geweest.

Evaluaties van zowel de opbrengsten als de onderwijsleerprocessen zijn door het team consequent uitgevoerd in het afgelopen jaar. De verbeterplannen die de school maakte, zijn hiervoor leidend geweest. Ook is in deze verbeterplannen voldoende planmatigheid te zien: er zijn doelen voor de verbetering van het taalonderwijs, er zijn studiedagen gepland voor het team om gericht te kunnen werken aan de implementatie van de afspraken en de school heeft werk gemaakt van de verbetering van het woordenschatonderwijs, vooral in de onderbouw.

De borging van de bereikte kwaliteit is nu helder en inzichtelijk. Er is digitaal voor iedere leraar zichtbaar welke afspraken er zijn en welke controles de directeur en de intern begeleider uitvoeren (met behulp van kijkwijzers). Dit is reden voor de inspectie om de betreffende indicator als goed te waarderen (indicator 9.5).

De school geeft onderwijs aan een groot aantal leerlingen dat voor taal en lezen in grote mate behoefte heeft aan onderwijs dat van de leraren specifiek taal- en leesaanbod en daarbij passende instructie vraagt. Het team is zich daarvan bewust en probeert daaraan vorm te geven. Met name in de onderbouw zijn daarvan goede voorbeelden waargenomen.

Toch hebben de inspecteurs in te geringe mate gezien dat het onderwijskundig beleid dat de school voert, ook in de overige bouwen, hierop is gericht. Het gaat hier vooral om de beleidspunten als een aanvullend aanbod in woordenschatonderwijs of taalbeleid dat ook geldt voor het lezen van teksten in de zaakvakken. Het gaat hier niet zozeer om de gegevens van de toetsscores. Voor dit laatste geldt namelijk dat de school die heel goed kent. Deze gegevens verbindt de school echter nog te weinig aan de specifieke onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie. Dit is onder meer zichtbaar in de uitvoering van het taal- en leesonderwijs. Daarom is indicator 9.1 als een verbeterpunt vastgesteld in dit onderzoek.

De inspectie is ten slotte kritisch over de wijze waarop de school zich verantwoordt over de gerealiseerde onderwijskwaliteit aan (externe) belanghebbenden (zoals de ouders). Dit dient ten minste jaarlijks en schriftelijk te gebeuren. In de schoolgids staan weliswaar de uitstroomgegevens, maar de wijze waarop de school een dergelijk resultaat heeft bereikt, is niet beschreven. Het gaat hier dus ook om een op de doelgroep afgestemde verantwoording van de verbeteractiviteiten waaraan de school werkt. Daarom merkt de inspectie indicator 9.6 aan als een verbeterpunt.

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan basisschool De Broekheurne het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende. Dit betekent dat de school niet langer onder intensief toezicht valt.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.